

Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης

Λυσίας, Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίοις βοηθοῖς 20-22
(διασκευή)

Ιερή υποχρέωση και απαράβατος ηθικός νόμος επέβαλλε στους Έλληνες την ταφή των νεκρών από τους πολέμους. Σε περιόδους πολέμου οι Αθηναίοι πραγματοποιούσαν με δημόσια δαπάνη μεγαλοπρεπή τελετή προς τιμήν των νεκρών πολεμιστών. Η τελετή αυτή έκλεινε με την εκφώνηση Ἐπιταφίου λόγου από επιφανή άνδρα που οριζόταν από την πόλη. Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από τον Ἐπιτάφιο λόγο –που, πιθανόν, συντέθηκε από τον Λυσία– προς τιμήν των νεκρών του Κορινθιακού πολέμου (395-387 π.Χ.), που διεξήγαγαν συνασπισμένοι οι Αθηναίοι, οι Θηβαίοι, οι Αργεῖοι και οι Κορίνθιοι κατά της Σπάρτης, και τονίζει τη συμβολή της Αθήνας στην απόκρουση του περσικού κινδύνου.

Φύντες καλῶς καὶ φρονουῦντες ὅμοια, πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε κειμένων ἠργάσαντο, αἰμίμηστα δὲ καὶ μεγάλα οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες τρόπαια διὰ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν κατέλιπον. Μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν. Ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσεσθαι ἔστειλε πενήκοντα μυριάδας στρατιάν. Ἠγησάμενοι δέ, εἰ τήνδε τὴν πόλιν ἢ ἐκοῦσαν φίλην ποιήσαιντο ἢ ἄκουσαν καταστρέψαιντο, ῥαδίως τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἄρξιν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα, νομίσαντες οὕτως ἂν ἐρημοτάτους εἶναι συμμάχων τοὺς Ἕλληνας, εἰ ἔτι στασιαζούσης τῆς Ἑλλάδος τὸν κίνδυνον ποιήσαιντο. Ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα παρειστήκει, ὡς εἰ μὲν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴασιν, ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικουμένοις ἤξουσι βοηθήσοντες.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Φύντες καλῶς καὶ φρονοῦντες ὅμοια,
Επειδὴ ἦταν ἐκ φύσεως ευγενεῖς καὶ ἐπειδὴ εἶχαν ἀντιλήψεις κοινές,

οἱ μὲν πρόγονοι τῶν κειμένων ἐνθάδε
οἱ πρόγονοι τῶν νεκρῶν που κείτονται ἐδῶ

ἤργασαντο πολλὰ καλὰ καὶ θαυμαστὰ,
κατόρθωσαν πολλὰ ωραῖα καὶ θαυμαστά ἔργα,

οἱ δὲ γεγονότες ἐξ ἐκείνων κατέλιπον ἀείμνηστα καὶ μεγάλα τρόπαια
καὶ οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων κληροδότησαν ἀθάνατα καὶ μεγάλα μνημεῖα νίκης

διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν.
ἐξαιτίας τῆς ἀνδρείας τους.

Μόνοι γὰρ διεκινδύνευσαν πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων
Γιατί μόνοι πολέμησαν ἐνάντια σὲ πολλές μυριάδες τῶν βαρβάρων

ὑπὲρ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.
για ολόκληρη τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ γὰρ βασιλεὺς τῆς Ἀσίας ἐλπίζων δουλῶσεσθαι καὶ τὴν Εὐρώπην
Ὁ βασιλιάς δηλαδὴ τῆς Ἀσίας ἐπειδὴ ἤλπιζε ὅτι θὰ υποδουλῶσει καὶ τὴν Εὐρώπην

ἔστειλε στρατιάν πεντήκοντα μυριάδας.
ἔστειλε στρατιὰ ἀπὸ πεντακόσιες χιλιάδες στρατιῶτες.

Ἦγησάμενοι δέ, ῥαδίως ἄρξειν τῶν πολλῶν Ἑλλήνων,
Καὶ ἐπειδὴ πίστεψαν εὐκόλα ὅτι θὰ ἐξουσιάσουν τοὺς περισσότερους Ἕλληνας,

εἰ ἢ ποιήσαιντο φίλην τήνδε τὴν πόλιν ἐκοῦσαν
ἀν εἶτε ἔκαναν φίλη αὐτὴ τὴν πόλη με τὴ θέληση τῆς

ἢ καταστρέψαιντο ἄκουσαν,
εἶτε τὴν υπέτασαν παρά τὴ θέληση τῆς,

ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα,
ἔκαναν ἀπόβαση στὸ Μαραθῶνα,

νομίσαντες τοὺς Ἕλληνας οὕτως ἂν εἶναι ἐρημοτάτους συμμάχων,
ἐπειδὴ πίστεψαν οἱ Ἕλληνας ἔτσι ὅτι θὰ ἦταν ἐντελῶς ἀβοήθητοι ἀπὸ συμμάχους,

εἰ ποιήσαιντο τὸν κίνδυνον στασιαζούσης ἔτι τῆς Ἑλλάδος.
ἀν δηλαδὴ ἀποτολμούσαν τὴν ἐπίθεση ἐνῶ διαφωνούσαν ἀκόμα οἱ Ἕλληνας.

Ἔτι δ' ἐκ τῶν προτέρων ἔργων
Καὶ ἀκόμη ἀπὸ τῆς προηγούμενης περιστάσεως

τοιαύτη δόξα παρειστήκει αὐτοῖς περὶ τῆς πόλεως,
τέτοια ἐντύπωση εἶχαν σχηματίσει αὐτοὶ γιὰ τὴν πόλη,

ὥς εἰ μὲν ἴασιν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν,
ὅτι ἀν ἔκαναν ἐπίθεση πρωτύτερα σε ἄλλη πόλη,

πολεμήσουσι ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις·
θα πολεμήσουσιν ἐναντία σε ἐκείνην τὴν πόλιν καὶ ἐναντία στους Ἀθηναίους·

προθύμως γὰρ ἤξουσι βοηθήσοντες τοῖς ἀδικουμένοις.
γιατί πρόθυμα θα ἔρχονταν γιὰ νὰ βοηθήσουν αὐτοὺς ποὺ ἀδικοῦνται.

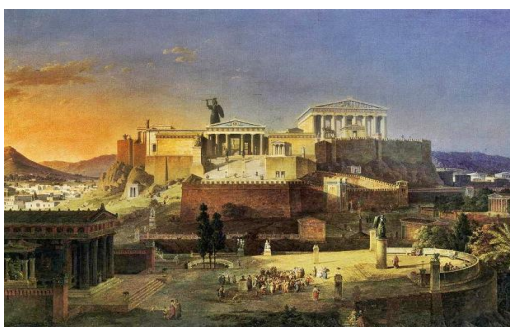
Ερμηνευτικά σχόλια

τρόπαια: Ἡ λέξη τρόπαιον ἢ τροπαῖον δηλώνει μνημεῖο νίκης ποὺ ἀνεγειρόταν στο πεδίο τῆς μάχης στο σημεῖο ὅπου ὁ ἐχθρὸς τρεπόταν σε φυγή. Σε περιπτώσεις ποὺ καὶ οἱ δύο ἀντίπαλοι διεκδικούσαν γιὰ τὸν εαυτὸ τους τὴ νικηφόρα ἐκβασὴ τῆς μάχης στήνονταν τρόπαια καὶ ἀπὸ τὶς δύο ἀντιμαχόμενες πλευρές. Τα τρόπαια ἀποτελοῦνταν συνήθως ἀπὸ τὰ ὅπλα, τὶς ἀσπίδες, τὰ κράνη καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ποὺ ἐγκατέλειπαν οἱ ἠττημένοι στο πεδίο τῆς μάχης. Συχνὰ ἀφιερώνονταν με ἐπιγραφή σε κάποια θεότητα καὶ γι' αὐτὸ τὸν λόγο θεωροῦνταν ἱερά καὶ ἀπαραβίαστα.

ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα: Ὁ ρήτορας ἀναφέρεται στὴ γνωστὴ ἐκστρατεία τοῦ Δαρείου ἐναντίον τῆς Ἑλλάδας καὶ στὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνα ποὺ διεξήχθη τὸ 490 π.Χ

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Ποιες προϋποθέσεις συντέλεσαν ὥστε οἱ πρόγονοι καὶ οἱ πατέρες τῶν νεκρῶν νὰ κληροδοτήσουν στὶς ἐπόμενες γενιές πράξεις θαυμαστές καὶ αείμνηστες;
2. Με ποιο σχέδιο ἐπιτέθηκαν οἱ Πέρσες στὴν Ἑλλάδα;
3. Γιατί ἡ Ἀθήνα θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς Πέρσες πόλη-κλειδί γιὰ τὰ σχέδιά τους στὴν Ἑυρώπη, σύμφωνα με τὸ κείμενο;
4. Λαμβάνοντας ὑπόψη ὅσα ἐκθέτει ὁ Πολύβιος στο κείμενο τῆς Ἐνότητας 3 γιὰ τὸ καθήκον τοῦ ἱστορικοῦ, νὰ ἐξετάσετε κατὰ πόσο ὁ συντάκτης τοῦ κειμένου σας υπέπεσε στο σφάλμα ποὺ ἐπισημαίνει ὁ Πολύβιος. Νὰ λάβετε ὑπόψη στὶς παρατηρήσεις σας τὸν σκοπὸ ποὺ ὑπηρετοῦσε τὸ κείμενο ποὺ μελετήσατε.

Γ. Γ.1

A) Ευκτική μέσης φωνής βαρύτονων ρημάτων

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
λυ-οίμην	λυ-σ-οίμην	λυ-σ-αίμην	λελυμένος, -η, -ον εἶην
λύ-οιο	λύ-σ-οιο	λύ-σ-αιο	» » » εἶης
λύ-οιτο	λύ-σ-οιτο	λύ-σ-αιτο	» » » εἶη
λυ-οίμεθα	λυ-σ-οίμεθα	λυ-σ-αίμεθα	λελυμένοι, -αι, -α εἶημεν
λύ-οισθε	λύ-σ-οισθε	λύ-σ-αισθε	» » » εἶητε
λύ-οιντο	λύ-σ-οιντο	λύ-σ-αιντο	» » » εἶησαν

B) Ευκτική μέλλοντα ρ. εἰμί

ἔσ-οίμην
ἔσ-οιο
ἔσ-οιτο
ἔσ-οίμεθα
ἔσ-οισθε
ἔσ-οιντο

arxaia-latinika.gr

Γ.2.

Ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί

Οι ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί προσδιορίζουν ονοματικούς όρους της πρότασης και συμφωνούν με αυτούς στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση. Οι ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί είναι οι εξής:

- **Παράθεση**
- **Επεξήγηση**
- **Επιθετικός**
- **Κατηγορηματικός**

ΠΑΡΑΘΕΣΗ

- Είναι **ουσιαστικό**.
- Βρίσκεται συνήθως **μετά τον όρο που προσδιορίζει**.
- Όταν τα προσδιοριζόμενα ουσιαστικά είναι πολλά η παράθεση μπαίνει στον πληθυντικό αριθμό.

ΕΙΔΙΚΟ → ΓΕΝΙΚΟ

π.χ. Έγώ, **ὁ Θεμιστοκλῆς**, ἤκω παρά σέ. (εγώ που είμαι ο Θεμιστοκλής)
Πυθαγόρας **ὁ φιλόσοφος** ἦν Σάμιος. (ο Πυθαγόρας που είναι Σάμιος)

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ

- Είναι **ουσιαστικό**.
- Βρίσκεται συνήθως μετά τη λέξη που προσδιορίζει.

ΓΕΝΙΚΟ → ΕΙΔΙΚΟ

π.χ. Ὁ βασιλεύς, **Κῦρος**.
Ὁ κοινός ἰατρός θεραπεύσει σε, **ὁ χρόνος**.

Μην ξεχνάς!!!

Η παράθεση και η επεξήγηση
είναι ουσιαστικά! Αν η λέξη
που ψάχνεις είναι επίθετο,
τότε διάβασε την παρακάτω
θεωρία!!!

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ

- Είναι **επίθετο** συνήθως.
- **Επιθετικός** λέγεται ο προσδιορισμός που προσδίδει μια **μόνιμη ιδιότητα**.
- Συνήθως είναι **έναρθρος**.
- Αν δεν έχει άρθρο ο προσδιορισμός δε θα πρέπει να έχει ούτε η προσδιοριζόμενη λέξη.

π.χ. **Τά πονηρά** κέρδη ήδονάς έχει μικράς.
Μέγιστον τεκμήριον.

ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΟΣ

- **Κατηγορηματικός** λέγεται ο προσδιορισμός **που** προσδίδει μία **παροδική ιδιότητα**.
- Τα **πᾶς, ἅπας, ὅλος, ἄκρος, μέσος, ἔσχατος, αὐτός, μόνος, ἕκαστος και ἔρημος** είναι πάντα κατηγορηματικοί προσδιορισμοί (εκτός από την περίπτωση που έχουν άρθρο, οπότε εκλαμβάνονται ως επιθετικοί).

π.χ. Ἀγησίλαος **φαιδρῶ** τῷ προσώπῳ ἐκέλευσε.
Ἄπασα ἡ πόλις ἐτοίμη ἦν προς πόλεμον.

Μάθε καλά τις λέξεις
που είναι
κατηγορηματικοί
προσδιορισμοί και
ξεμπέρδεψες!!!

